

Stanowisko Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej do „Projektu Polityki energetycznej Polski do 2050 r.”

Wprowadzenie

Zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw energii w sposób przyjazny dla środowiska i w cenach przystępnych dla konsumentów należy do kluczowych celów polityki energetycznej zarówno w Polsce, jak i całej Unii Europejskiej. Dlatego też, Komisja Europejska rozpoczęła prace nad planami zaproponowanej przez Polskę Unii Energetycznej. Taka unia zagwarantuje mieszkańcom UE i Polski oraz działającym firmom dostęp do bezpiecznej, przystępnej cenowo oraz przyjaznej dla klimatu energii.

Energetyka odnawialna stanowi trzon polityki UE jako źródło pozwalające na realizowanie wszystkich postawionych powyżej celów. Jej rozwój powinien postępować łącznie z pogłębianiem integracji rynków, działaniami w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwojem i modernizacją infrastruktury przesyłowej tak, by docelowo zmniejszyć wydatki gospodarstw domowych na zaopatrzenie w energię, stworzyć nowe miejsca pracy, wykształcić nowe umiejętności oraz pobudzić wzrost gospodarczy i eksport w Europie.

Także w Polsce pojawiają się uzasadnione **obawy o bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego**, związane z wyeksploatowaną infrastrukturą energetyczną (zarówno sieciową, jak i produkcyjną), rosnącym uzależnieniem od importu paliw z krajów trzecich, ryzyka awarii systemu elektroenergetycznego, jakością powietrza i zdrowia mieszkańców oraz możliwością osiągnięcia celów redukcyjnych UE.

Biorąc pod uwagę konieczność wymiany większości mocy produkcyjnych do roku 2030, przy jednoczesnym rosnącym zapotrzebowaniu na energię elektryczną, pojawia się realna potrzeba przeprowadzenia **strukturalnej głębokiej modernizacji sektora energetycznego w Polsce** w kierunku stworzenia nowoczesnego i bezpiecznego systemu dostaw energii. Rozwój **odnawialnych i lokalnych zasobów energii oraz rozproszenie produkcji energii elektrycznej**, pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa i jakości dostaw energii oraz przyniesie szereg korzyści makroekonomicznych, takich jak:

- rozwój innowacyjnych gałęzi przemysłu,
- zwiększenie możliwości eksportu urządzeń, podzespołów i energii elektrycznej¹,
- niższe koszty ochrony zdrowia, środowiska i zabytków,
- przyrost trwałych miejsc pracy, oraz
- pozytywny wpływ na PKB.

Dokument pt. Polityka energetyczna Polski powinien nakreślić kierunek głębokiej modernizacji sektora w celu realizacji wszystkich podnoszonych postulatów, tak aby całe społeczeństwo Polski, a nie tylko sektor energetyczny sam w sobie, było ostatecznym beneficjentem tego procesu gospodarczego. Zatem kluczowe jest, oprócz określenia

¹ Morze Bałtyckie, obok Morza Północnego, należy do najlepszych obszarów pod względem potencjału energetyki wiatrowej w Europie

scenariuszy rozwoju polityki energetycznej, wskazanie ich efektów makroekonomicznych, służących rozwojowi całej gospodarki.

Uwagi strukturalne do projektu

Postulujemy o następujące strukturalne zmiany do założeń strategii:

Strona | 2

- 1. Oparcie tworzenia polityki energetycznej na scenariuszu głębokiej modernizacji sektora**, z założeniem, że efektywność energetyczna i rozwój OZE znajdują się w sercu rozwoju sektora i uzupełniane są przez krajowe paliwa kopalne.

Obowiązujący dziś paradygmat oparcia systemu elektroenergetycznego o pracujące w podstawie konwencjonalne nieelastyczne źródła wielkoskalowe, integrowane w pewnym stopniu z energetyką rozproszoną, opartą na OZE, należy docelowo, w perspektywie następnych 2-3 dekad, przekształcić w system, w którym to rozproszone OZE będą stanowić podstawę systemu produkcji energii, a źródła wielkoskalowe, oparte o krajowy węgiel, będą stanowić zabezpieczenie stabilności tego systemu.

Dyskusja nt. możliwości przekształcenia polskiego miks energetycznego toczy się od kilku lat. Dostępne scenariusze, wiedza techniczna, jak i doświadczenia innych krajów wskazują, że OZE może osiągnąć do 40% udziału w miksie energetycznym Polski do 2030 r., a nawet do 82% do roku 2050².

Zasoby odnawialnych źródeł energii w Polsce są olbrzymie i w przeciwieństwie do paliw kopalnych, niewyczerpalne oraz równomiernie rozłożone na terenie całego kraju. Szczególnie łatwo rozwinąć sektor OZE na obszarach mniej rozwiniętych gospodarczo, które z jednej strony cieszą się dużym potencjałem rolnym, a z drugiej – bardzo dobrymi warunkami wiatrowymi.

Potencjał poszczególnych źródeł OZE w perspektywie do 2060 r. został oszacowany przez Departament Analiz Strategicznych Kancelarii Premiera Rady Ministrów na następującym poziomie:

Tabela 1: Techniczny potencjał energetyki odnawialnej

	Źródło	Techniczny potencjał energetyczny, GW
1	Biomasa	3
2	Biogazownie rolnicze	3
3	Fotowoltaika	10
4	Małe elektrownie wodne	1,3
5	Energetyka wiatrowa na lądzie	31,5
6	Energetyka wiatrowa na morzu	14
	Razem	62,8

Źródło: Model optymalnego miks energetycznego dla Polski do roku 2060, wersja 2.0, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, 2013

²Niskoemisyjna Polska 2050: scenariusz rozproszonej integracji, odpowiadający założeniom Unii Energetycznej - 82% udziału OZE w bilansie energii elektrycznej

Choć potencjał techniczny niemal dwukrotnie przekracza obecnie zainstalowaną moc elektroenergetyczną, tabela nie uwzględnia źródeł odpadowych (np. biogaz z oczyszczalni ścieków i odpadów produkcyjnych, zgazowane odpady komunalne). Należy więc spodziewać się, że **potencjał OZE nie jest do końca doszacowany**.

Wykres poniżej przedstawia wyniki analiz modelowych trzech scenariuszy:

- PEP zrównoważony,
- analizy Baringa partners³, szacującej polski miks energetyczny niezbędny do osiągnięcia celu 43% redukcji w sektorze elektroenergetycznym do roku 2030,
- analizy IRENA - ocena możliwości rozwoju OZE w Polsce w perspektywie roku 2030.

Rysunek 1: Porównanie scenariuszy rozwoju OZE do roku 2030

Źródło: opracowanie własne PSEW

Pod względem mocy zainstalowanej udział energetyki wiatrowej w poszczególnych scenariuszach sięga 14 GW na lądzie i 2 GW na morzu. Jest to zbliżone do założenia scenariusza zrównoważonego PEP. Warto jednak zwrócić uwagę, że zmiana filozofii odtwarzania polskiego systemu elektroenergetycznego w kierunku zgodnym z założeniami polityki unijnej znacząco zmniejsza potencjalne ryzyka systemowe związane z wprowadzaniem znaczącej ilości zmiennych źródeł oraz obniża koszty realizacji takiego scenariusza.

³ Na zlecenie PSEW

2. Uwzględnienie globalnych trendów rozwojowych w obszarze polityki energetycznej.

Długofalowe, strategiczne cele polityki energetycznej UE w ścisłym powiązaniu z polityką przeciwdziałania zmianom klimatycznym zostały zdefiniowane przez Komisję Europejską, Parlament i Radę w dokumencie „Plan działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (COM(2011)112). Dokument ten jest uzupełniony przez sektorowy plan „Plan działania w zakresie energii do 2050 r” (COM(2011) 885), który prezentuje wyzwania i możliwości działania UE w zakresie długofalowych redukcji emisji, z jednoczesnym zachowaniem bezpieczeństwa dostaw energii i konkurencyjności gospodarki. Podobnie jak w przypadku ww. Planu działania..., tym razem również dyskusja w Radzie UE zakończyła się przyjęciem konkluzji Prezydencji (Rada ds. Energii w czerwcu 2012 r.), a jedynym państwem, które nie zgodziło się na przyjęcie konkluzji, była Polska. Oba dokumenty jako kluczowe określają rozwój sektora energii w Europie, w tym - osiągnięcie celu 100% dekarbonizacji sektora energetycznego w Europie. Politykę głębokiej dekarbonizacji gospodarek ogłosiło wiele krajów: Niemcy (80% redukcji do 2050 r.), USA (32% redukcji do 2030 r., Chiny (60-65% do 2030 r.), Australia (26-28% do 2030r.), Szwecja (40% do 2020 r.), Rosja (30-38% do 2030r.), Japonia (26% do 2030%), a także kraje rozwijające się, jak Costa Rica, Maroko (32% do 2030r.), Indie (20-25% do 2020r.) Singapur (36% do 2030r.) czy Brazylia (36,1-38,9% do 2020r.).

Zgodnie z analizą Niskoemisyjna Polska 2050, możliwe jest osiągnięcie redukcji rzędu 63%, przy zachowaniu racjonalnego poziomu kosztów, a nawet 80%, jeżeli zastosowane zostaną technologie CCS. Z kolei McKinsey w analizie potencjału redukcyjnego Polski⁴ ocenia, że 70% dostępnego potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych z polskiej gospodarki znajduje się w sektorze energetycznym. Zatem głęboka modernizacja sektora nie tylko pobudzi gospodarkę i poprawi bezpieczeństwo dostaw energii, ale także pozwoli zrealizować ambitne cele redukcyjne. Ocena oddziaływania na środowisko polityki energetycznej Polski wskazuje jednak, że proponowany scenariusz centralny co prawda podąża w kierunku wyznaczonym przez politykę unijną, ale nie pozwala na realizację wyznaczonych celów. Jak wspomniano powyżej, Polska posiada wystarczający potencjał, by przedsięwziąć ambitne działania i cele.

Postulujemy zatem **przeliczenie scenariuszy głębokiej redukcji emisji CO₂**, w tym

- scenariusza wysokiego udziału OZE (60-80% do roku 2050 i
 - scenariusza węgiel + OZE,
- oba dedykowane pełnej dekarbonizacji sektora energetycznego do roku 2050.

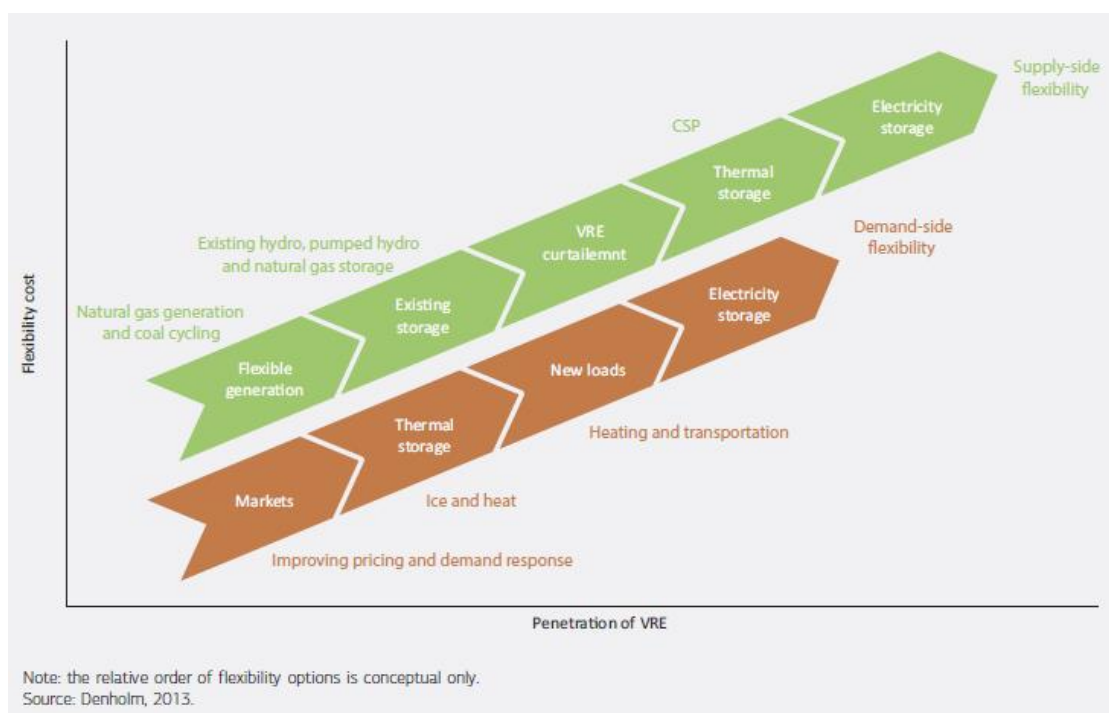
3. Uwzględnienie globalnych trendów w rozwoju technologii.

Kolejną istotną kwestią, która wymaga większej uwagi w polityce energetycznej Polski jest postęp technologiczny, zmiana kosztów technologii energetycznych oraz możliwości ich zastosowania. Dla przykładu, w dokumencie wielokrotnie podnosi się konieczność tworzenia magazynów energii dla zmiennych źródeł lub konieczność odstawiania zmiennych źródeł dla

⁴ Assessment of greenhouse gas emissions abatement potential in Poland by 2030, McKinsey and Company, 2011

zachowania bezpieczeństwa systemu. Tymczasem w praktyce funkcjonowania systemów elektroenergetycznych innych krajów lepiej i taniej sprawdza się szereg rozwiązań tańszych i bardziej sprawdzonych niż wielkoskalowe magazyny energii czy przymusowe odstawienie zmiennych źródeł, które ułatwią akomodację źródeł o zmiennej charakterystyce pracy. Dla przykładu (rysunek 2), Międzynarodowa Agencja Energii w swoim Technology Outlook (2014) podaje, że zwiększenie elastyczności systemu i wykorzystanie dostępnych technologii magazynowania (zbiorniki szczytowo-pompowe lub możliwość dostosowania źródeł ciepłowniczych do absorpcji nadmiaru energii w dolinach mocnych) czy rozwój rynków bilansujących i usług systemowych są bardziej praktyczne i łatwiejsze do zastosowania niż same magazyny energii elektrycznej.

Rysunek 2: Technologiczne możliwości wsparcia absorpcji zmiennych źródeł do systemu elektroenergetycznego

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii, *Technology Outlook* (2014)

W końcu, działania proponowane przez Komisję Europejską w jej komunikacie „*New power market design*” takie jak:

- powiększanie obszarów bilansowania do skali regionalnej,
- tworzenie aktywnych rynków regionalnych dla rynku hurtowego, bilansującego i usług systemowych,
- określanie *generation adequacy* dla całego regionu, a nie tylko jednego systemu,

prowadzić będą do optymalizacji wykorzystania dostępnych potencjałów.

Nie można w takich scenariuszach pomijać również wpływu elektryfikacji transportu na strukturę i wielkość zapotrzebowania na energię elektryczną. Samochody elektryczne mogą bowiem w dużej mierze asorbować nadwyżki nocnej produkcji energii z OZE.

4. Wspólny rynek energii

Komisja Europejska w swoim Komunikacie dotyczącym nowego kształtu rynku energii elektrycznej w Europie (COM(2015) 340) proponuje szereg istotnych zmian, służących jak najlepszej integracji energii odnawialnych w bezpiecznym systemie dostaw energii elektrycznej.

Do kluczowych propozycji należą:

- zwiększenie płynności rynków hurtowych i bilansujących, także transgranicznych,
- zwiększanie obszarów bilansowych w celu zmniejszania niezbędnego backupu dla źródeł zmiennych,
- rozbudowa połączeń międzysystemowych,
- regionalna koordynacja polityki energetycznej,
- regionalne podejście do rozwoju energetyki odnawialnej, w tym – regionalna optymalizacja systemów wsparcia dla OZE,
- współpraca regionalna na obszarze zarządzania siecią,
- promowanie źródeł elastycznych, które dobrze współpracują ze zmiennymi OZE,
- silny ETS promujący technologie niskoemisyjne,
- aktywowanie odbiorców, poprzez promowanie rozwiązań prosumenckich i zarządzanie stroną popytową (tzw. *demand side response*),
- aktywowanie strony popytowej do udziału w rynku poprzez narzędzia zarządzania stroną popytową (*demand-response*).

Polska w naturalny sposób stanie się członkiem bałtyckiego rynku energii, który nie tylko spowoduje obniżenie cen energii, ale dzięki dużemu udziałowi energetyki wodnej może doskonale wchłaniać rosnący udział zmiennych OZE. Z drugiej strony, dysponując własnymi zasobami węgla i elektrowniami węglowymi może świadczyć istotne dla regionu Europy Wschodniej i Środkowej usługi systemowe.

Dokument polityki energetycznej winien przeanalizować możliwości i szanse dla polskiego sektora energii elektrycznej wynikające z tworzenia rynków regionalnych, zwłaszcza rynku bałtyckiego.

5. Bezpieczeństwo dostaw energii

Wyniki analizy URE⁵ wskazują, że w latach 2014-2028 przedsiębiorstwa energetyczne planują wybudowanie w Polsce nowych mocy na poziomie przekraczającym 18 GW i wycofanie z eksploatacji bloków energetycznych o mocy około 5,2 GW, co oznacza, że w najbliższych latach nie powinno być w Polsce problemów z deficytem mocy dyspozycyjnej. Szczególnie dlatego, że racjonalny rozwój energetyki wiatrowej na lądzie i sektora fotowoltaiki pozwala w najkrótszym czasie wybudować nowe moce wytwórcze w elektroenergetyce, ale również wpływa pozytywnie na pracę sieci przesyłowych

⁵ Urząd Regulacji Energetyki (URE) „Badanie planów inwestycyjnych przedsiębiorstw energetycznych związanych z budową nowych mocy wytwórczych w latach 2014-2028.”

i dystrybucyjnych, o ile umożliwi się producentom energii z tych źródeł świadczenie szerokiej gamy usług systemowych, zachęcając w ten sposób do inwestowania w najnowsze technologie w tym zakresie.

Należy też wspierać i umożliwiać działania po stronie popytu, np. poprzez szybsze upowszechnienie inteligentnych systemów pomiarowych oraz opisywany powyżej rozwój połączeń międzysystemowych.

Jeżeli również działania alternatywne nie rozwiązują problemu braku wystarczających mocy wytwórczych, środkami zaradczymi mogą być: rezerwa strategiczna, doraźna procedura przetargowa (przy czym nie należy pozostawiać wątpliwości co do jej jednorazowego charakteru), lub, jeśli i te środki zawiodą, nawet obejmujący cały rynek mechanizm zapewniający wystarczalność mocy wytwórczych. Niezależnie jednak od wybranego środka państwa członkowskie powinny uwzględnić w swych działaniach cel, jakim jest zaprzestanie do 2020 r. dotowania wytwarzania energii z paliw kopalnych.⁶

6. Makroekonomiczne efekty poszczególnych scenariuszy i wpływ na rozwój regionalny

Postulujemy szczegółową analizę efektów makroekonomicznych realizacji poszczególnych scenariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem:

- kosztów i korzyści makroekonomicznych, w tym - zdrowotnych i środowiskowych,
- wpływu na budżet (przychody z podatków),
- wpływu na rynek pracy,
- aktywizacji wszystkich regionów Polski .

Dla przykładu szybki rozwój OZE znacząco podniesie bezpieczeństwo energetyczne kraju, jakość dostaw energii, a jednocześnie – obniży ryzyko wzrostu kosztów alternatywnych technologii (technologie OZE, w odróżnieniu od technologii opartych o paliwa kopalne, demonstrują trwałą i długofalową tendencję do zmniejszania swoich kosztów jednostkowych) oraz korzystnie wpłynie na rozwój mniej przemysłowych obszarów Polski

7. Morska energetyka wiatrowa

Celowe jest zainicjowanie współpracy na obszarze energetyki odnawialnej, zwłaszcza – rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku. Według raportu firmy Ernst & Young na temat „Korzyści dla polskiej gospodarki i uwarunkowań rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce” – w scenariuszu ambitnym – możliwe jest osiągnięcie 6 GW mocy morskich farm wiatrowych w 2025 roku⁷. Pozwoliłoby to na rozwój zaplecza logistycznego i elektromaszynowego w Polsce, w tym także portów i przemysłu stoczniowego świadczącego usługi przy budowie i obsłudze farm wiatrowych. Będzie to miało znaczenie dla zwiększenia udziału nakładów inwestycyjnych i wydatków operacyjnych pozostających

⁶ Komunikat KE „Realizacja rynku wewnętrznego energii elektrycznej przy jak najlepszym wykorzystaniu interwencji publicznej” z dnia 5 listopada 2013 r. C(2013) 7243

⁷ Morska energetyka wiatrowa - analiza korzyści dla polskiej gospodarki oraz uwarunkowań rozwoju, EY, luty 2013

w kraju. Rozwój gospodarczy Polski poprzez inwestycje i realizowanie zamówień w sektorach powiązanych, przełoży się na:

- 73,8 mld PLN łącznej wartości dodanej w latach 2012 - 2025,
- 31,8 tys. nowych miejsc pracy w latach 2012 - 2025,
- 14,9 mld PLN przychodów do sektora finansów publicznych w latach 2012 – 2025, w tym 12,2 mld PLN dla budżetu centralnego i 2,7 mld PLN dla samorządów,
- uniknięcie emisji około 40 mln ton CO₂ oraz kosztów z tym związanych (około 1,6 mld PLN) do 2025 roku.

Biorąc pod uwagę, iż potencjał morskiej energetyki wiatrowej w wyłącznej strefie ekonomicznej jest szacowany na ok. 30 GW⁸ mocy zainstalowanej w perspektywie roku 2030, technologia ta może się stać jedną z flagowych i wysoko innowacyjnych specjalizacji technologicznych polskiego przemysłu morskiego i kołem zamachowym całej gospodarki w Polsce Północnej.

Polska ma szansę stać się centrum rozwoju morskiej energetyki wiatrowej dla całego regionu Morza Bałtyckiego, a infrastruktura przesyłowa jak powstanie w związku z realizacją tego scenariusza w sposób trwały i zwiększający bezpieczeństwo energetyczne Polski połączy nasz system elektroenergetyczny z systemem skandynawskim, kluczowym dla efektywnego ekonomicznie bilansowania źródeł wiatrowych i słonecznych.

8. Rozwój i wsparcie badań i rozwoju dla OZE

Energetyka odnawialna należy do najbardziej innowacyjnych sektorów przemysłowych. Dla przykładu, producenci urządzeń z sektora energetyki wiatrowej w 2012 przeznaczyci 10% obrotu (900 mln €, czyli ok. 3,7 mld zł) na badania i rozwój. Wydatki na R&D w EU w 2011 r. wyniosły 2,03% PKB, natomiast w Polsce – ok. 0,7% PKB.

Polskie przedsiębiorstwa i instytuty badawcze (np. konsorcjum MORCEKO) angażują się w badania i innowacje w sektorze energetyki wiatrowej, wykorzystania biomasy i fotowoltaiki. Postulujemy poszerzenie kierunków prac naukowo-badawczych o obszar OZE.

9. Rozwój regulacji

Dokument Polityki Energetycznej Polski zawiera w załączeniu tzw. „Program działań wykonawczych” na lata 2015-2018. Dokument ten przedstawia bardzo ambitny plan przygotowania w horyzoncie trzyletnim szeregu projektów legislacyjnych, co PSEW przyjmuje z zadowoleniem i oczekuje z niecierpliwością pojawienia się pierwszych propozycji regulacyjnych dotyczących m.in. możliwości świadczenia usług regulacyjnych przez OZE, magazynów energii, regulacji dot. tworzenia przestrzeni dla farm wiatrowych na morzu czy projektów aktów prawnych łagodzących skutki nadpodaży na rynku świadectw pochodzenia. Niemniej uważamy za konieczne przekazanie uwag Stowarzyszenia w sprawie

⁸ „European Outlook and Polish offshore wind potential”, Siemens Wind Power - Jesper K. Nielsen, Materiał Konferencyjny Konferencji Offshore “Rozwój regionów nadmorskich” 29-30 października, Słupsk

poniższych działań wykonawczych PEP 2050 tak, aby nie kolidowały z całą treścią i koncepcją tej strategii.

- Koncepcja rynków mocy

Brak jest obecnie podstaw ekonomicznych i faktycznych do wprowadzenia rozwiązań zaproponowanych w projekcie działań wykonawczych do PEP 2050. Są one również sprzeczne z zasadami Wspólnego Rynku Energii Elektrycznej, a w szczególności z dokumentem KE - „*Generation Adequacy in the internal electricity market - guidance on public interventions*” (jest to dokument towarzyszący komunikatowi KE „*Delivering the internal electricity market and making the most of public intervention*” z dnia 5 listopada 2013 r.). Powyższe zasady Wspólnego Rynku przewidują w pierwszej kolejności rozwój takich rozwiązań jak DSM, wymiana transgraniczna, a dopiero gdy te rozwiązania okażą się niewystarczające, można proponować rozwiązania oparte o mechanizmy rynków mocy.

Strona | 9

Takie podejście potwierdza również badanie Urzędu Regulacji Energetyki (URE) „*Badanie planów inwestycyjnych przedsiębiorstw energetycznych związanych z budową nowych mocy wytwórczych w latach 2014-2028.*” Wyniki analizy URE wskazują, że w latach 2014-2028 przedsiębiorstwa energetyczne planują wybudowanie w Polsce nowych mocy na poziomie przekraczającym 18 GW i wycofanie z eksploatacji bloków energetycznych o mocy około 5,2 GW, co oznacza, że w najbliższych latach nie powinno być w Polsce problemów z deficytem mocy dyspozycyjnej.

Zgodnie z zaleceniami KE dot. wspólnego rynku energii, jeżeli istnieją wątpliwości co do tego, czy rynek jest sam w stanie zapewnić wystarczalność mocy wytwórczych i bezpieczeństwo dostaw, przed podjęciem działań w ramach interwencji publicznej wskazane jest przeprowadzenie obiektywnej, opartej na faktach i **kompleksowej oceny sytuacji w zakresie wystarczalności mocy wytwórczych na tym rynku**. O przeprowadzonych ocenach informuje się KE. Jeśli ocena kompleksowa wykaże istnienie poważnego problemu w postaci niewystarczających mocy wytwórczych, zachęca się państwa członkowskie do rozważenia działań alternatywnych, które mogą równie skutecznie jak interwencja publiczna zaradzić temu problemowi lub go zminimalizować. Tak jak wspomniano wyżej, do działań tych należą wspieranie i umożliwienie działań po stronie popytu, np. poprzez szybsze upowszechnienie inteligentnych systemów pomiarowych i rozbudowę sieci połączeń międzysystemowych, w szczególności połączeń z państwami sąsiadującymi, które generują nadwyżki energii elektrycznej lub dysponują odmiennymi źródłami energii mogącymi uzupełnić koszyk energetyczny danego państwa. Niezależnie od wybranego środka państwa członkowskie powinny uwzględnić w swych działaniach cel, jakim jest zaprzestanie do 2020 r. dotowania wytwarzania energii z paliw kopalnych. Jeśli Komisja zostanie wezwana do zbadania stosowności interwencji publicznej uregulowań dotyczących pomocy państwa lub prawodawstwa w zakresie rynku wewnętrznego energii elektrycznej, odnośnie państwo członkowskie będzie miało obowiązek przedłożenia Komisji kompleksowej oceny wystarczalności mocy wytwórczych, mającej na celu zapewnienie wystarczalności mocy wytwórczych.

- Elastyczność jednostek wytwórczych

W miejsce wprowadzenia w Polsce rynku mocy zdaniem PSEW zasadne jest opracowanie i wprowadzenie mechanizmu wynagradzania elastyczności dla jednostek wytwórczych, których zdolności techniczne zapewniają moc rezerwową (regulacyjność) dla bilansowania zmiennych OZE, co umożliwi ograniczenie ryzyka inwestycyjnego w energetyce systemowej. Wpływa to korzystnie na zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa dostaw przez gwarantowanie ustalonego poziomu mocy wytwórczych, dostępnego na rynku energii.

Dla wsparcia inwestycji w elastyczną infrastrukturę wytwórczą, celowe jest wprowadzenie systemu wynagradzania za takie zdolności technologiczne na zasadach zgodnych z zasadami wspólnego rynku energii UE i pomocy publicznej służącej zapewnieniu wystarczalności mocy wytwórczych.

- Farmy wiatrowe i magazynowanie.

PSEW z dużym entuzjazmem ocenia wprowadzone do dokumentu zapisy stanowiące o wprowadzeniu regulacji prawnych stwarzających warunki umożliwiające rozwój instalacji do magazynowania energii elektrycznej, umożliwiającej funkcjonowanie oddzielne od wytwarzania energii elektrycznej, tak, aby magazynowanie było usługą realizowaną przez wiele niezależnych podmiotów, niezależnie od ich zdolności do bycia wytwórcą energii

Niemniej stanowczo sprzeciwia się wprowadzaniu działań prawnych umożliwiających przyłączanie źródeł wiatrowych tylko razem z instalacją do magazynowania wytworzonej przez nie energii elektrycznej. Zdaniem PSEW jest brak celowości wprowadzenia tego działania w kontekście wprowadzenia w tekście działań wykonawczych zapisów mających na celu umożliwienie rozwoju technologii magazynowania energii na komercyjną skalę.

Ponadto zapis ten w sposób nieuzasadniony dyskryminuje źródła wiatrowe względem innych OZE oraz konwencjonalnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej, co jest niezgodne zarówno z prawem krajowym jak i regulacjami wspólnotowymi.

- Energetyka Jądrowa

PSEW sprzeciwia się traktowaniu technologii jądrowej w sposób priorytetowy, w naszej ocenie szkodliwy w skutkach dla wszystkich innych źródeł wytwórczych. Sprzeciwiamy się przede wszystkim zapisom mającym na celu przygotowanie regulacji prawnych, przyznających pierwszeństwo w świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej wytworzonej w krajowych elektrowniach jądrowych. **Zgodnie z Dyrektywą 2009/28/WE państwa członkowskie powinny zapewnić priorytetowy dostęp i gwarantowany dostęp do energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, a nie energetyki jądrowej.** Traktowanie priorytetowe dwóch różnych technologii jest niemożliwe. W kontekście rozwoju energetyki jądrowej należałoby się skupić na przygotowaniu pełnej analizy ekonomicznej wprowadzenia do Polski tej technologii produkcji energii, obejmującej również koszty składowania zużytego paliwa jądrowego, likwidacji wyeksploatowanych obiektów jądrowych i plan rozwoju sieci elektroenergetycznej do poziomu umożliwiającego przyłączanie zarówno źródeł OZE (zgodnie z ich priorytetem), oraz innych źródeł, w tym planowanych źródeł jądrowych.

- Nowelizacja ustawy o OZE

Przywoływana w PEP 2050 niedawno uchwalona ustawa o OZE wymaga pilnej nowelizacji w zakresie umożliwiającym realizację przedstawionych w dokumencie celów dot. rozwoju OZE. Niestety obecnie procedowana nowelizacja ustawy tego nie czyni. Nowela powinna dotyczyć przynajmniej części istotnych uwag zgłoszonych przez branżę OZE np. umożliwienia etapowego realizowania inwestycji, kwestii ostateczności pozwoleń koniecznych do udziału w aukcji czy też propozycji złagodzenia skutków nadpodaży świadectw pochodzenia, bądź kwestii dotyczących handlu energią elektryczną, co było przez branżę OZE wielokrotnie zgłaszane od samego początku prac nad ustawą.

Niestety propozycja zmiany Ustawy – obok zmian dotyczących prosumentów – proponuje jedynie wprowadzenie mechanizmu, który ma być odpowiedzią na ryzyko zbyt krótkiego okresu przejściowego. Ma on umożliwić instalacjom OZE, które nie wprowadziły do sieci chociażby jednej MWh energii elektrycznej przed zakończeniem roku 2015, skorzystanie z przywileju obowiązkowego zakupu wyprodukowanej przez nich energii elektrycznej w 2016 przed rozstrzygnięciem aukcji, a następnie możliwość uczestniczenia w aukcjach ogłaszanych w tymże roku. Ta pozornie mała zmiana niesie jednak za sobą zbyt wiele poważnych konsekwencji, by mogła być zaakceptowana w takiej jak zaproponowana formie, co zostało szczegółowo opisane w stanowisku PSEW z dn. 29 maja 2015 do proponowanej nowelizacji.

Podsumowanie

Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej stoi na stanowisku, iż przedstawiona do konsultacji Polityka Energetyczna Polski 2050 jest potrzebnym dokumentem, lecz wymaga istotnych zmian i dodatkowych analiz. Jej obecna wersja nie jest dokumentem wystarczającym i kompletnym, aby w sposób przekonywujący i zgodny z aktualną wiedzą określić kierunki i tempo rozwoju sektora energetycznego Polski. W naszej ocenie brak uwzględnienia w prezentowanym dokumencie symulacji i obliczeń kosztów pozyskania energii w trzech prezentowanych scenariuszach uniemożliwia dokonania ich racjonalnej oceny i wskazania scenariusza optymalnego, a dalszy rozwój sektora energetycznego w Polsce jest absolutnie kluczowy dla bezpieczeństwa i strategicznej pozycji naszego kraju, wobec wyzwań pierwszej połowy XXI wieku.

W przedstawionym projekcie nie ma odwołań ani informacji co do wartości założeń, jak również wyniku analiz ekonomicznych, które legły u podstaw stworzenia poszczególnych scenariuszy PEP 2050. Z dokumentu tego nie wynika, w jaki sposób przedstawione scenariusze i ich założenia były skorelowane z innymi założeniami i celami polityki gospodarczej i społecznej Polski w analizowanym okresie, o których mowa w rozdziale 1.4 „Relacje z innymi dokumentami strategicznymi – poziom krajowy”. Należy tu szczególnie mocno podkreślić, iż PEP powinna wskazywać w jaki sposób sektor elektroenergetyczny przyczyni się do rozwoju społeczno – ekonomicznego całego kraju, a obecnie pokazuje jedynie, jakie są scenariusze rozwoju preferowane z punktu widzenia podmiotów dotychczas funkcjonujących w jego ramach.

Brak uwzględnienia przesłanek ekonomicznych i oceny efektów ogólnogospodarczych w formułowaniu PEP 2050 uważamy za błąd metodologiczny. Nasze obawy co do poprawności konkluzji i wniosków prezentowanych w opiniowanym dokumencie wynikają przede wszystkim ze znacznego niedoszacowania potencjału i korzyści, jakie dla polskiej gospodarki i społeczeństwa niesie dynamiczniejszy od proponowanego rozwój OZE, a w szczególności energetyki wiatrowej na lądzie i na morzu. Co więcej – szereg proponowanych rozwiązań i programów jest dla naszej branży dyskryminujący, a postulowany sposób wprowadzenia niektórych rozwiązań systemowych (np. rynek mocy) jest nie tylko nieuzasadniony gospodarczo, ale i wprost sprzeczny z wytycznymi UE w tym zakresie. Odniesienie do wspomnianych wyżej korzyści można natomiast znaleźć w wielu opracowaniach, jakie powstały w Polsce w ostatnich latach – np. w raporcie „Niskoemisyjna Polska 2050”, przygotowanym przez dwa niezależne instytuty: Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych (WISE) i Instytut na rzecz Ekorozwoju (INE).

Proponowany jako „zrównoważony” scenariusz, zakładający oparcie rozwoju polskiej elektroenergetyki o węgiel brunatny i kamienny nie uwzględnia naszym zdaniem dwóch istotnych elementów ryzyka ekonomicznego i systemowego:

- ryzyka pozyskiwania z polskich kopalni konkurencyjnego cenowo (w stosunku do importu) węgla kamiennego, w okresie 2030-2050 r.;
- braku darmowych uprawnień dla emisji z sektora elektroenergetycznego po roku 2030, co w przypadku udziału w tym scenariuszu paliw kopalnych w krajowym miksie energetycznym na poziomie ponad 60% musi spowodować nagły i znaczący wzrost kosztów energii dla przemysłu i odbiorców indywidualnych.

Dlatego postulujemy, aby niezależnie od przyjęcia zaproponowanych przez nas zmian w konsultowanym dokumencie, w ramach prowadzonego procesu, zaznajomić wszystkie strony biorące w nim udział z bardziej szczegółowymi założeniami poszczególnych scenariuszy i ich wpływem na pozostałe obszary życia gospodarczego i społecznego w Polsce, w tym z wynikami modelowania ekonomicznego.

Postulujemy też **przeliczenie scenariuszy głębokiej redukcji emisji CO₂**, w tym

- scenariusza wysokiego udziału OZE (60-80% do roku 2050 i

- scenariusza węgiel + OZE,

oba dedykowane pełnej dekarbonizacji sektora energetycznego do roku 2050.

Przygotowując dokument Polityka Energetyczna Polski do roku 2050 należałoby uwzględnić bieżące trendy europejskie w zakresie polityki klimatycznej i energetycznej oraz unii energetycznej, które – poza realizacją celów środowiskowych – mają przede wszystkim zapewnić Europie i poszczególnym krajom członkowskim bezpieczeństwo energetyczne, a mieszkańcom UE – ceny energii elektrycznej na akceptowalnym poziomie. Komisja Europejska rozpoczyna także prace nad nowym kształtem rynku energii – rezultaty prac Komisji powinny uwzględniać również ustalenia w tym zakresie.

Szczegółowe uwagi przedstawione zostały jako propozycje zmian do treści dokumentów:

- projekt polityki energetycznej Polski do roku 2050,
- plan działań do polityki energetycznej Polski na lata 2015-2018.

